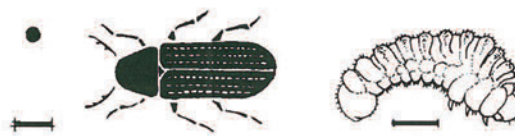

3. Bygninger og anlegg

3.2. Trevirke. Sopp- og insektangrep: Stripet borebille

Bille og larve forstørret. Strekene angir normal størrelse. Øverst til venstre vises flyvehullet.

Dette informasjonsblad er utarbeidet av Mycoteam as, konsulenter i sopp- og insektspørsmål, på oppdrag av Riksantikvaren.

Se også informasjonsblad med generelle opplysninger om sopp- og insektangrep i trevirke..

Utgitt oktober 1991.

Fotografisk opptrykk 2010.

Trykk: DMT kommunikasjon AS

Stripet borebille (*Anobium punctatum*)

Beskrivelse

Stripet borebille er en liten (mindre enn 5 mm) brunsvart bille som forekommer over hele landet. Vanligst er den å finne langs kysten og andre steder med høy luftfuktighet.

Stripet borebille forekommer i bygningsdeler med høy luftfuktighet. Larvene lever i og av friskt trevirke. Billeden har sitt larvestadie i trevirket og larvene kan fordøye de ulike bestanddelene i både bartre- og løvtrematerialer. Utviklingstiden for larven fra egglegging til voksen bille er 1 - 3 år.

Når billeden er ferdig utviklet, gnager den et sirkelrundt utflyvningshull i treoverflaten (ca 1,5 - 2 mm i diameter) og forlater trevirket. For å finne ut om angrepet er aktivt, må det undersøkes om det skjer en økning i antall hull i treverket. Hvis

det ikke er mulig å vurdere økningen av antall huller over et bestemt tidsrom, er et alternativ å sette antallet huller i sammenheng med bygningens alder. På denne måten vil det være mulig å få en oppfatning av hvor raskt skaden utvikles.

Angrep kan forekomme i alle deler av bygninger, men de mest utsatte bygningskonstruksjonene er i forbindelse med kjølige rom med høy luftfuktighet, for eksempel kjellere, loft og andre deler i bygninger som er uten fyring. Røt, ubehandlede flater er best egnet for egglegging og angripes lettest.

Små angrep har liten innvirkning på bygninger, men hvis et område utsettes for gjentatt innsmitting, kan materialenes bæreevne svekkes. Ved større omfang av angrep/svekkelser av materialer bør det foretas en utbedring av skade.

Her har stripet borebille vært på ferde. Ensfarvet boremel har falt ut av utflyvningshullene og ligger på stakkene under skadestedet.

Behandling

Materialer som har svekket bæreevne må skiftes ut eller forsterkes. Der det er hensiktsmessig, bør det brukes trykkimpregnerte materialer.

Utbedring av angrep kan skje på flere måter. En endring av fuktforholdene kan til dels gjøre det vanskeligere for larvene å utvikle seg. Eldre møbler og andre gjenstander har ofte små, lokale skader. Hvis slike gjenstander flyttes fra kjølige, uoppvarmede bygninger til tørre og varme rom, slik de normalt er i moderne boliger, har gjenværende larver ikke mulighet for å utvikle seg videre.

Desinfisering av angrep i mindre gjenstander kan foretas ved å heve temperaturen til 50-60°C i et par timer. Eksempelvis kan gjenstanden settes inn i en badstue. Dette forutsetter at gjenstanden ikke er malt, lakkert eller behandlet med andre

stoffer som kan ta skade av høye temperaturer.

En annen metode er å senke temperaturen raskt fra romtemperatur til under -20°C og oppbevare gjenstanden ved denne temperaturen 6 - 8 timer, eksempelvis ved å sette den ut vinterstid eller legge den i en fryser.

Kjemiske midler benyttes som regel i væskeform. Hvis det benyttes kjemikalier, må man huske på at enkelte løsemidler kan påvirke maling, lakk og andre stoffer. Kjemiske preparater fås kjøpt i spesialforretninger, men ved større angrep kan det være aktuelt å benytte et saneringsfirma. Kjemikalier kan benyttes i gassform. Gassing utføres kun av enkelte saneringsfirmaer og gir ingen langtidseffekt. Det er kun ved store, aktive angrep som er vanskelig tilgjengelige at gassing er et aktuelt behandlingsalternativ.